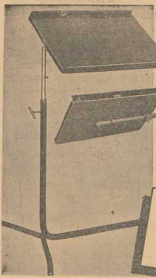

PRAKTISKT BEKVÄMT

Ett praktiskt läsbord är en trivsam möbel för varje hem. Antingen Ni sitter behagligt tillbakalutad i Er fåtölj eller ligger till sängs, kan Ni tack vare den på den mindre bilden visade anordningen skjuta bordsskivan så långt in över stolen eller sängen att skivan kommer i det rätta läget. Finnes i olika färger och utföranden från kr. 35:-

KIFA
Regeringsgatan 31
Telefonanrop "Instrument-Kifa"

D·N
28/4 1947

"Det är vi som angriper"

När statsminister Erlander tillträdde sitt ämbete var han mycket angelägen att betona att den Per Albin Hanssonska traditionen skulle fullföljas. Arvtagaren har emellertid inte lyckats, det kan man se redan nu. Det är Wigforss strävanden och handlag som sätter sin prägel på regeringens politik — inte den gamle partiledarens. Under P. A. Hanssons sista trötta år trädde brytningen mellan statsministerns och finansministerns karaktäristiska åskådningar i öppen dag, och i närvarande stund bildar systemet Wigforss en skarp kontrast till den socialdemokratiska politiken under ett tidigare skede. Betecknande för den s. k. välfärdspolitiken var "inriktningen på konkreta sociala och ekonomiska reformer, undvikandet av att aktualisera principiella stridsämnen och den proklamerade samförståndsandan". Nu däremot förhärskar en tendens — fullt medveten främst hos Wigforss — att "precisera de politiska skiljelinjerna och skärpa motsättningarna".

Citaten är hämtade från en uppsats i partitidskriften Tiden av docent Jörgen Westerståhl — en kritisk granskning av regeringspolitiken under Wigforss ledning. Statsminister Erlander, som skulle förvalta det Hanssonska arvet, försvinner därvid helt ur bilden. Gentemot dem som påstår att stridsstämningen just nu bara beror på den borgerliga "hetsen" erinrar Westerståhl om de självmedvetna raderna i en ledare i Morgon-Tidningen för någon tid sedan: "Det är vi som är angripare"... alltså är det en missuppfattning att "det är vi som är de snälla och passiva, medan det är den elaka oppositionen som går till angrepp".

Många andra bevis för att denna förklaring till dagens situation är den riktiga kunde anföras, men det är lika gott att inte avbryta dr Westerståhls klara, väl dokumenterade framställning. Hans huvudtes är att för ett parti med socialdemokraternas ställning måste en sådan här skärpning av de politiska motsättningarna få ogynnsamma följder. Majoritetspartiet är beroende av understöd från grupper utanför den egentliga arbetarrörelsen — särskilt från den snabbt växande socialgrupp II, den breda medelklassen, som enligt samstämmiga uppgifter, bland annat Gallupundersökningen vid 1944 års val, skänkt socialdemokratin under P. A. Hanssons ledning många röster. Åsiktsbildningen inom dessa samhällsgrupper påverkas avgjort gynnsamt av en moderat politik under hyggligt samarbete med borgerliga riktningar — gärna i form av en samlingsregim i stil med krigstidens —, men resultatet blir rakt motsatt exempelvis av "en intensifierad diskussion av frågan om socialism contra frihandel, PHM etc." Westerståhl finner det "obegripligt" att ett meningsutbyte där socialismen sätts i motsats till friheten kan ge partiet någon behållning. Tvärtom kommer den ofelbart att "oroa de tveksamma". Något liknande gäller försöken att med otillbörlig förenkling utpeka motsidan som ledd av storfinansen. Vore det så enkelt, inpassar Westerståhl, lär många fråga sig varför inte regeringen, stödd på sin majoritet, löser problemen med ett raskt hugg.

Propagandans tillspetsning i samband med Wigforss och andras "ideologisering av debatten" medför enligt samme iakttagare påtagliga faror för kommunistiska framgångar inom fackföreningsvärlden och på valfältet. Om i efterkrigsprogrammet intagits några preciserade uttalanden om de demokratiska värdena och en kritik av det kommunistiska samhällsidealet, så hade man kunnat skaka av sig kommunisterna, sluppit ifrån deras komprometterande "anslutning", men det ville man inte. Det skulle ha stritt mot den forcerade samhällsomdaning i samarbete med kommunisterna som föresvävat Wigforss och likasinnade. De stora mellanskikten inom valmanskåren — ofta utanför alla organisationer — oroas i hög grad av denna vägran att dra en skarp skiljegräns mot kommunisterna. Oron växer i samma mån kunskaperna om sovjetsystemet stiger.

Författaren i tidskriften Tiden nöjer sig inte med denna kritiska granskning av utvecklingen inom socialdemokratin. Han gör jämförelser längre bakåt, som visar att partiet vunnit sina betydelsefullaste valsegrar genom ett moderat, icke utmanande uppträdande (1938, 1940, 1942) och lidit sina värsta nederlag i samband med radikalisering av parollerna efter klassmässiga linjer (1920, 1928). Wigforss andel i motgången vid slutet av 20-talet (arvsskatteförslaget) är allmänt bekant. Man upplever nu det egendomliga att den man som gjort de största taktiska tabbarna under denna generation — tvivelsutan i strid med P. A. Hanssons avsikter —, han får nu suveränt bestämma regeringens och partiets taktik. I olikhet med docent Westerståhl är man ur stånd att sörja över den saken med tanke på nästa års val. De varningar han uttalar lär för resten inte göra så starkt intryck på dem som de närmast riktar sig till, eftersom det knappast i främsta rummet är fråga om taktik från deras sida, utan om sinnelag och åskådning. Wigforss och hans meningsfränder har helt enkelt inte sinne för frihetsproblemet och de väsentliga psykologiska värdena i nuvarande samhällsordning, det framgår både av deras inlägg i skattediskussionen och av förhållandet till kommunismen. Med eldig håg kommer de att störta vidare — ända tills regeringspartiet råkar ut för ett kraftigt politiskt bakslag. Det är det enda som biter.

Beträffande Tidenskribenten kan man till sist inte underlåta att sätta ett frågetecken. Han är så ivrig att skjuta åt sidan all ideologi att det ter sig litet osäkert om han själv har någon principiell åskådning som skiljer sig från en allmänt liberal och framstegsvänlig. Men den frågan kunde man kanske med lika stor rätt ha riktat till P. A. Hansson på äldre dar.

Socialdemokratins känsla för medborgerlig frihet

försvagas stadigt, det är kanske den mest ödesdigra företeelsen i nutida svensk politik. De senaste dagarna har givit slående exempel på denna utveckling. Inför en deputation av studenter, som överlämnade en resolution i skattefrågan, förklarade statsministern häromdagen att man "naturligtvis" kunde tänka sig en lagstiftning mot utflyttning av svenska medborgare, ehuru en sådan åtgärd icke vore att rekommendera. Statsministern tillåter sig alltså att förstucket hota med bestämmelser av så uppenbart och hänsynslöst frihetskränkande natur att de hittills blott kommit till användning i vissa fulländade diktaturer. Att den svenske statsministern leker med denna tanke skulle för några år sedan ha uppfattats som något oerhört; nu betraktas det nära nog som en självfallen sak.

De socialdemokratiska kommunalmännens uppträdande i fråga om högskoleprofessuren i klassisk språkvetenskap och kulturforskning illustrerar samma tendens. Morgon-Tidningen vågar icke förneka att man från kommunalt håll hotat att indra anslaget till den nya professuren om högskolans styrelse utnämner den person som enligt de sakkunnigas majoritet, fakulteten och lärarrådet är mest skickad för ämbetet. Tidningen svarar i stället med att anklaga alla de i ärendet uppträdande myndigheterna för nonchalerande av donationsvillkoren. Anklagelsen är helt ogrundad; handlingarna i ärendet ger det starkaste intryck av att man energiskt sökt tillgodose de särskilda krav som uppställts vid professurens upprättande. Alla högskolans jurister, alla icke kommunalvalda ledamöter i dess styrelse — bland dem flera framstående jurister med Birger Ekeberg i spetsen — är ense; det är en stark garanti för att någon formell oegentlighet icke ägt rum. Vad saken gäller är helt enkelt detta: skall de kommunala representanterna tvinga den av sakkunniga, fakultet och lärarråd stödda majoriteten att ge vika, icke på grund av sakskäl, utan genom hot om utnyttjande av sin ekonomiska makt? Sker detta föreligger på en gång ett sällsynt klart övergrepp och ett lika klart åsidosättande av principen om vetenskapens frihet gentemot politiska makthavare.

PRESSGRANNAR

Liksom under förra efterkrigstiden har kommunisterna även nu haft en uppgångsperiod, även om den är mindre påfallande och mindre jämnt fördelad, [illegible] (s) i en återblick:

På våra egna tempererade breddgrader växte ett kommunistiskt inflytande fram både på det fackliga och politiska frontavsnittet efter 1918 — och det fortlevde i åtskilliga år. Även den här efterkrigsperioden har skänkt de svenska kommunisterna ökat underlag. Den slutsats man närmast kan dra av röstsiffrorna i årets fackliga val skulle vara att kommunisterna kommit på retur vid ett åtskilligt tidigare skede i utvecklingsprocessen än fallet var efter förra världskriget. Valet i Metalls Stockholmsavdelning — där kommunisterna minskade från 8.748 till 8.487 medan socialdemokraterna ökade från 5.736 till 8.025 — verkar härvidlag som en exemplifiering.

Den s. k. radikala falangen inom regeringen tycks emellertid fortfarande räkna med "den röda flodvågen".

Skall friheten socialiseras? Den frågan borde Finlands arbetare allvarligt övertänka, skriver Nils Meinander i Hufvudstadsbladet. De kan delvis använda erfarenhetsmaterial:

Kan socialiseringen i något avseende hos oss väntas öka de enskilda arbetarnas frihetskänsla? Efter socialiseringen möter arbetarna samma statliga arbetsgivare vart de än vänder sig. Arbetsgivaren är inte då en människa som på eget ansvar kan både aga och smeka. Han är ett opersonligt system, kallt och konsekvent som lagens paragraf, allestädes närvarande och oslippligt som ödet. Det lönar sig inte att strejka mot honom. Fackföreningarnas strejkkassor förblir försvinnande små i jämförelse med de resurser han kan båda upp. Uppvigling till strejk är uppvigling mot staten.

I folkdemokraternas aktuella socialiseringsmotion äskas tukthusstraff från två till åtta år för dem som ställer till svårigheter för de socialiserade företagen. Bestämmelsen måste rimligtvis ha sin tillämpning också på strejkuppviglare. I det socialiserade samhället blir strejkerna minnesmärken från en gången tid alldeles som de privatkapitalister mot vilka de en gång varit ett omistligt vapen.

Om man med frihet menar frihet att välja och om arbetarnas frihetskänsla får sin särskilda färg av deras önskan att hävda sig gentemot sina arbetsgivare, vilket allt är mycket rimligt, då kan man fastslå att det socialiserade samhället inte erbjuder den enskilde arbetaren någon möjlighet att vraka och välja arbetsgivare, men väl tvingar honom att hålla sig till en motpart vars maktfullkomlighet är utomordentligt stor:

Borde inte detta skrämma! Socialiserar man inte alltför lätt också arbetarnas frihet, när man socialiserar det fria näringslivet!

Det skulle bestämt göra gott med mera ingående skildringar från länder där socialiseringen sätter sin prägel på större eller mindre avsnitt av arbetslivet.

De senaste upplysningarna om svensk-polska handelsutbytet visar att vi — för att citera Handelstidningen (fp) — har blivit "grundlurade" trots den skarpsynte Myrdal:

1945 års avtal ter sig nu som en stor luftaffär. I det nya avtal, som genom propositionen nu framlagts för riksdagen, uppgår den polska exportkontingenten av kol och koks till 3 milj. ton för ett år från den 1 april. Samtidigt har en uppgörelse om priserna för dessa leveranser skett. Den är hemligstämplad men det omtalas, att priserna höjts över den år 1945 avtalade nivån. Från enskilt håll har framkommit en uppgift, att vi i själva verket enligt den nya ordningen få betala samma priser för polska kol som för amerikanska, frakten inberäknad.

Härmed är Polens uraktlåtenhet att uppfylla det gamla avtalet på intet sätt gottgjord. Parterna konstatera, att de i denna sak vidhålla sina synpunkter. Alltså kvarstår här Sveriges stora fordran oreglerad. Likväl skola vi enligt det nya avtalet fortsätta att leverera värdefulla induStriprodukter till Polen, medge uppskov med betalningen av krediter från 1945 och bevilja — nya svenska krediter på närmare 100 milj. kr.!

Först blev vi lurade och, efter upptäckten tvingades vi hålla god min. Det är av vikt att ordentligt protokollföra detta facit av den östliga handelspolitiken:

Hade svenska regeringen inbillat sig, att den genom sin kreditinvestering i den ryska femårsplanen och i med Ryssland förbundna länders hushållning skulle lyckas skapa något sådant ömsesidigt förtroende, varpå goda handelsförbindelser pläga grundas, måste den redan nu se sitt misslyckande. Svenska regeringen har sannerligen visat förtroende, för att inte säga godtrogenhet — men motparten svarar med att exploatera den nye vännen. Under tiden bygga vi alltså, som termen lyder, upp en svensk export på marknaderna i öster, medan vi måste åsidosätta de marknader i väster, där vi kunna få dollar för våra varor... Det är sannerligen på tiden, att vi börja vrida rätt den svenska handelspolitik, som regeringen vridit ur led.

Ett vackert arv som Myrdal lämnade efter sig.

Rubbestads kända kompromisslinje i skattefrågan möter i Stockholms-Tidningen (fp) dessa invändningar:

För det första kan man fråga sig, varför oppositionen över huvud taget skall medverka till några som helst skatteskräpningar, vilka inte behövs, för att nu genomföra de skattelättnader för vårt folk, varom alla är eniga. Den riktigaste och rimligaste lösningen borde ju, som hr Elon Andersson från folkpartiet framhöll i radiodebatten, vara att skattelättnaderna genomfördes nu i år, men frågan om behovet av t. ex. en eventuellt höjd bolagsskatt fick anstå till och prövas ett följande år.

Vidare underskattar hr Rubbestad uppenbarligen skadeverkningarna av en höjd bolagsskatt... Till sist beror dock frågan om möjligheten av en skattekompromiss inte mest på folkpartiets eller högerns ställning. Avgörandet ligger närmast hos regeringen och socialdemokraterna, som hittills inte visat någon vilja att gå till mötes... Ett bud tillkommer det i första hand socialdemokraterna att ge, eftersom det under hela striden i skattefrågan varit regeringspartiet som avböjt varje resonemang.

Göta kanal öppnas för trafik onsdagen den 30 april. Det är ett par veckor senare än normalt. Tidigaste datum har varit den 20 mars, vilket senast inträffade 1943, och senaste den 14 maj, vilket hände 1881.

Annons.
Malen lurar — lura malen! Nu, när maltiden börjar skall Ni sända garderoben till kemisk tvätt. Event. malägg i kläderna dödas, och kläderna få en välbehövlig uppfiffning. Ring namnanrop "Saltsjöbadstvätten".

Riksdagssammanträden.
Måndagen den 28 April 1947
Första Kammaren kl. 4 e. m.
Andra Kammaren kl. 4 e. m.
Jordbruksutsk. 2:a avd. kl. 11 f. m.

LÄKARE

Dr ERLAND MINDUS
återtager praktiken den 2/6.
Medlem av Stockholms Läkarförening.

Dr Ingeborg Uddenberg
ALLMÄN PRAKTIK.
Grevmagnigatan 19. Tel. 62 44 17.
Mottagning kl. 11—1.
Medlem av Stockholms Läkarförening.

SILOW-WETTERS
TANDKLINIKER.
Götg. 11, III, hiss. URVÄDERSGR. 2, II. Mottagn. vard. 10—3, 5—8. Lörd. 10—3. Telefon 43 72 11. Midsommarkransen, Svandammsvägen. Tisdagar, Torsdagar 6—8. SPECIALITET NATURTROGNA LÖSTÄNDER. Kautschuk, paladon, omsättning, lagning, plombering, jacketkronor. Kostnadsfri rådfrågning. Billiga priser.

Norrmalms Tandklinik
Kungsgatan 72, 1 tr. Tel. 20 00 98.
Mitt emot Oscarsteatern.
LÅGA TAXOR
End. leg. tandl. Fri rådfr. 9-7. Lörd. 9-4.

Tegnérgatans TANDKLINIK
Tegnérgatan 16. Tel. 32 42 42.
Naturtrogna löständer (fr. 35 kr. pr gom). Smärtfri tandutt. Plomb. Mott. 10-1, 5-8. Sönd. 11-1. Kostn.-fri rådfr. End. leg. tandl.

Har Ni ett problem?
Låt oss lösa det!

Konstruktioner av alla slags maskiner och verktyg. Konsultationer. Planering. Kontroll. ***Ring eller skriv!***

INGENIÖRSFIRMA
WENANDER & Co
AKTIEBOLAG
Sveavägen 34, Stockholm. Tel. 21 16 91

Kattuntryckeri
söker ledare

Till modernt Köpenhamnskt filmstryckeri sökes teknisk ledare och färgmästare, som kan påtaga sig ansvaret för en förstklassig produktion. Färgmästareutbildning eller liknande anställning är ett villkor. Begynnelselön kr. 10.000:— jämte tantiem på omsättningen. Biljett märkt "7827", Sylvester Hvid, Frederiksberggade 21, Köpenhamn K.

C 12

Här skall etiketten sitta... och där sitter den också om tyget är malfoberat

Malen märker genast om ett tyg är malfoberat eller inte — men det gör inte Ni! Malfoberingen förändrar nämligen inte på minsta vis tygets färg, utseende eller kvalitet. När Ni köper tyg eller färdigsydda plagg — fordra därför alltid att få se malfoberingsetiketten, beviset på att tyget är livstidsgaranterat mot allt vad mal heter!

Yfa-märket är symbolen för kvalitetskontrollerade tyger med livstidsgaranti mot allt vad mal heter!

yfa
Malfoberat
IMPREGNERAT MOT MAL

YFA-MALFOBERAT — MOT MALEN GARANTERAT!

AKTIEBOLAGET FÖRENADE YLLEFABRIKERNA · NORRKÖPING
Dotterbolag till Holmens Bruks och Fabriks Aktiebolag

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.